

หัวข้อวิจัย	แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี
ผู้ดำเนินการวิจัย	นางสาวนงนุช ผ่องศรี นางสาวเพ็ญกมล ยუნานนท์ นางสาวฐปนรรมย์ ฮาบสุวรรณ์
หน่วยงาน	ศูนย์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2556

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติพุเตย ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนำเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนและเหมาะสมกับศักยภาพของอุทยานแห่งชาติพุเตย ซึ่งประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย หัวหน้าอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน บุคลากรที่ปฏิบัติงานในอุทยานแห่งชาติพุเตย จำนวน 42 คน และชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติพุเตย ได้แก่ชุมชนหมู่บ้านกะเหรี่ยงตะเพนคี จำนวน 52 ครัวเรือน สำหรับเครื่องมือในการศึกษาวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์คือ แบบสำรวจและแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) และ 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากข้อคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลจากการวิจัยพบว่า

1) ผลการสำรวจเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าอุทยานแห่งชาติพุเตยมีพื้นที่ป่าที่มีความงดงามตามธรรมชาติ มีความอุดมสมบูรณ์ และมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศค่อนข้างสูง เนื่องจากมีเอกลักษณ์และความโดดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศที่สำคัญและมีคุณค่า รวมทั้งมีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนชาวกะเหรี่ยงตะเพนคี ที่ควรรักษาให้คงอยู่สืบไป แต่ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติพุเตยยังไม่มีแผนแม่บทในการบริหารจัดการอุทยาน รวมทั้งไม่มีแผนงานหรือแนวทางที่ชัดเจนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทุกด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการโดยรวมบริหารจัดการตามระเบียบของการจัดตั้งอุทยานและนโยบายของผู้บริหาร การดำเนินการด้านต่างๆ ที่

เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใช้การเสนอแผนงาน/โครงการเพื่อของงบประมาณสนับสนุน ซึ่งงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีไม่เพียงพอ ดังนั้นการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงไม่สามารถดำเนินการได้ครบและครอบคลุมทุกด้านตามองค์ประกอบต่างๆ ได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรีด้านต่างๆ ได้แก่ 1.ด้านการวางแผน พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่ออุทยานเชิญเข้าร่วมประชุมมากที่สุด 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่นมากที่สุด และกิจกรรมที่ไม่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยวในชุมชน และการเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมต่างๆ ของทางอุทยาน 3.ด้านการใช้ประโยชน์ พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมบริเวณบ้านเรือนและชุมชนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย มากที่สุด และ 4.ด้านการได้รับประโยชน์ พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการได้รับการอบรมด้านการอนุรักษ์ การดูแลรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ จากอุทยานมากที่สุด และกิจกรรมที่มีรายได้แต่ชุมชนไม่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือการเป็นลูกหาบ และการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ตามลำดับ

3) แนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ที่นำเสนอมีแนวคิดจากการศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติพุเตย และจากการศึกษาการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของชุมชน ประกอบด้วยแนวทาง 4 แนวทาง คือ ด้านพื้นที่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติพุเตยประสบความสำเร็จ อุทยานแห่งชาติพุเตยควรพิจารณาการบริหารจัดการที่เน้นการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อบูรณาการความคิดเห็นร่วมกันในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับอุทยานแห่งชาติพุเตยอย่างจริงจัง เพื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติพุเตยจะได้เกิดความยั่งยืนสืบต่อไป